

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Észak-Vértesi Természetvédelmi Terület

Utoljára módosítva: 2014-10-09 09:09:00

Megye: Komárom-Esztergom

Községhatár: Tatabánya

A terület kiterjedése: 1783.4646 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1994

GPS koordináták: É: 47,490274 K: 18,431836
EOV 603526; 238634

Felmérést végző személy(ek) neve: Szalai Gábor

E-mail címe(k): info@szaalas.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Tatabányáról az 1- es főúton haladunk Bicske felé. A Birkacsárdánál jobbra kanyarodunk egy aszfaltos útra. Kb. másfél km után egy erdészeti sorompónál van a terület bejárata. Szár felől szintén az 1- es főúton kell tartanunk Tatabánya felé, majd 2 km után található egy erdészeti terv út, ahonnan a terület szintén megközelíthető. Gánt felől rá kell térnünk a Csákvárt és Oroszlányt összekötő országútra, majd kb. 800 méterre jobbra Vérteskozma felé letérünk. Ekkor az Észak Vértes TT. legdélebbi határát érhetjük el. Környéről Vértessomlón keresztül haladva Várgesztesre érünk. Ennek a településnek bármelyik utcájáról megközelíthető a terület. Tatabányát és Környét összekötő szervízútról több kisebb elágazóút vezet a területre. A megközelítés gyalogosan, autóval, kerékpárral egyaránt lehetséges.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Magyarország legnagyobb egybefüggő helyi védett területe a közel 6500 ha-os Észak Vétes TT. három Fejér megyei (Szár, Szárliget, Gánt) és három Komárom- Esztergom megyei önkormányzat (Tatabánya, Várgesztes, Vértessomló) és a Pro Vétes közalapítvány összefogásával 1994-ben jött létre. Mozaikos szerkezetű, többségében összefüggő erdőterület. Rengeteg kisebb völgygel tagolt hegyvidéki élőhely. A Vétes Erdő Zrt. erdőgazdálkodása alá tartozik. A terület körbeveszi Véteskozmat és Várgeszttest. Ezek a települések megőrizték az egykori vétes falvaknak a jellegét és kismértékű tájtalakító hatás érezhető. A déli szárazabb kitérségű területeken leginkább karsztbokorerdők találhatók molyhos tölgyvel, illetve cseres tölgyesek, az északi kitérségű kicsit csapadékosabb területeken bükk, gyertyán és hárs az uralkodó. Az erdőgazdálkodás hatásai miatt a terület arculata folyamatosan változik. Ezek az erdészeti tevékenységek csekély mértékben érintik a természeti értékeket. A Vétes forrásokban és vízfolyásokban szegény, a szárazabb időszakok megviselik a területet. A domborzatból adódó tengerszint feletti magasság olykor jól érzékelteti a szélsőséges időjárási viszonyokat. A gyepterületek leginkább a kiemelkedő sziklásabb részeken találhatók, ezeket többnyire a vadállomány és a természet erői formálják. A hegység alapközete dolomit, mely mállása során túlságosan aprózódik és a talaj felső rétege nem tud kialakulni, ezért sok védett növény számára kedvező dolomit sziklagyeppek alakulnak ki. A területet több turistaútvonal szeli keresztül, amelyek bemutatják a Vétes természeti értékeit és kultúrtörténeti látnivalóit. Külön kijelölt tanösvény nincs, de ennek ellenére szakmai érdeklődők is rendszeresen felkeresik. 2005- ben az országban elsőként kapta meg a Pro Vétes Természetvédelmi Közalapítvány kezdeményezésére a Natúrpark címet Vétes Natúrpark néven. A Natúrpark területén található települések, szervezetek, egyesületek szoros összhangban dolgoznak együtt a tájképi, kultúrtörténeti és természeti értékek megőrzéséért és szerteágazó formában ismertetik meg az ide látogatókkal az értékeket.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

80 % Erdő

8 % Gyep

10 % Cserjés

% Vizes terület

2 % Egyéb

Lakott terület, szántó.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
G2 - Mészkedvelő nyílt sziklagyepek, H2 - Felnyíló, mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek, I4 - Árnyéktűrő nyílt sziklanövényzet, P2b - Galagonyás-kökényes-borókás cserjések, K5 - Bükkösök, K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, K7b - Mészkerülő gyertyános-tölgyesek, L2a - Cseres-kocsánytalan tölgyesek, LY4 - Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők és egyéb elegyes üde erdők, LY2 - Törmeléklejtő-erdők, RC - Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők, S1 - akácos, S2 - nemes nyaras, S45 - fenyvesek, U3 - Falvak, T9 - Kiskertek, T8 - Kisüzemi szőlők és gyümölcsösök

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás, Legeltetés, Erdészeti tevékenység
Egyéb típus: szántók művelése
Jellemzőik, intenzitás: folyamatos

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen
Felmérés, Bemutató, Özönnövények irtása, Legeltetés, Kaszálás, Vadkizárás, Vízelvezetés, Kotrás, Fásítás, Szálalás,
Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Kevés

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?
erdő

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Vértesi Tájvédelmi Körzettel szomszédos

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 12

Állapotuk: jó

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: 250 db

Vadetető: 100 db

Szóró: 120 db

Egyéb (név és db): Dagonya: 50

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

pikkelypáfrány, kisvirágú hunyor 1 millió tő fölött, hóvirág 1 millió tő fölött, medvefű kankalin 100- 1000 tő között, turbánliliom 100- 1000 tő között, bíboros kosbor 100- 1000 tő között, Szent László tárnics 10- 100 tő között, leánykökörcsin, henye boroszlán 10-100 tő, Szent István szegfű 10-100 tő között, homoki nőszirm 10- 100 tő között, babérboroszlán 100- 1000 tő, fanyarka 10-100 tő, fekete kökörcsin 100- 1000 tő, harangláb 10-100 tő, kövér daravirág 100- 1000 tő, nagyzezerjófű 1000 fölött, nagy pacsirtafű 100-1000 tő, pusztai meténg 100-1000 tő, sulyoktáska 10- 100 tő, tavaszi hérics 1000 fölött, ezüst aszott, magyar gurgolya 10-100 tő, hangyabogáncs, erdei szellőrózsa, kékes borkóró, sárga kövirózsa, árlevelű len, homoki vértő, magyar zergevirág, bunkós hagyma, apró nőszirm, tarka nőszirm, agárkosbor, poloskaszagú kosbor, tarka kosbor, kardos madársisak, hosszúlevelű árvalányhaj, pusztai árvalányhaj

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Puhatestűek: éti csiga Ízeltlábúak: farkasalma lepke, kardos lepke, fecskefarkú lepke, nappali pávaszem, aranyos bábrabló, szarvasbogár, havasi cincér, gyász-cincér, hőscincér, orrszarvú bogár
Kétéltűek: Erdei béka, barna varangy, zöld levelibéka, zöld varangy
Hüllők: Erdei sikló, vízisikló, lábatlan gyík, zöld gyík, fűrgye gyík, Madarak: Darázsölyv, Karvaly, Héja, Kígyászölyv, Vándorsólyom, Parlagi sas, Erdei fülesbagoly, Macskabagoly, Fekete gólya, Fekete harkály, Hamvas küllő, Nagy fakopáncs, Közép fakopáncs, Örvös légykapó, Rétság, Csuszka, Balkáni fakopáncs, Barátcinege, Barátposzáta, Barázdabillegető, Búbos banka, Cigánycsuk, Citromsármány, Csilpcsalp füzike, Csonttollú, Egerészölyv, Énekes rigó, Erdei pacsirta, erdei pinyt, erdei szürkebegy, erdei pityer, fekete rigó, fenyőpinyt, fenyőrigó, fenyvescinege, fitiszfüzike, fülemüle, fűrgye, házi rozsdafarkú, hegyi fakusz, gyurgyalag, kékes rétihéja, havasi pityer, holló, kabasólyom, kakukk, karvalyposzáta, kék cinege, kék galamb, kenderike, kerti poszáta, kis fakopáncs, kis poszáta, kormos légykapó, meggyvágó, mezei pacsirta, mezei poszáta, mezei veréb, molnárfecske, nagy őrgébics, nyaktekercs, ökörszem, őszapó, parlagi pityer, rozsdás csuk, rövidkarmú fakusz, sárga billegető, sárgafejű királyka, sárgarigó, sisegő füzike, sordély, süvöltő, széncinege, szürke légykapó, tengelic, kuvik, vörösbegy, zöld küllő, zöldike, füstifecske
Emlősök: keleti sün, mogyorós pele, mezei cickány, mókus, közönséges denevér, kései denevér, molnárgörény, nyuszt, vadmacska, nagy pele, vakond

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

---

5. Egyéb észrevétel

Az Észak Vértes TT-be az alábbi kóddal rendelkező területek tartoznak: Tatabánya 10/92/TT/94
Várgesztes 10/93/TT/94 Szárliget 10/114/TT/94 Szár 6/25/TT/94 Gánt 6/24/TT/94